

Sylwia Panek

Mosty

Karola Irzykowskiego

Poznań 2019

WYDAWNICTWO POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

Spis treści

Wykaz skrótów tekstów Karola Irzykowskiego	11
Wstęp	13
„Wzruszenie trwalsze niż ściany gmachów obróconych w gruz”.	
Między tradycją a nowoczesnością: Irzykowski wobec Żeromskiego	21
1. Okres młodopolski	24
(O <i>Popiołach</i> , czyli „śliski sport” • „Analiza chemiczna stylu” • Program rozszerzonego utylitaryzmu • Wnioski)	
2. Okres dwudziestolecia międzywojennego	39
(„Twórcza lawa” • Pisarz społeczny • „Komplikacjonizm”)	
3. Diagnoza zmiany	46
(Przemiany twórczości • Twórcze powroty • Wspólnota doświadczeń • Pisarz i koniunktury)	
4. Dialektyka i wzruszenie	54
Gesty nie tylko niepozorne. Irzykowski – Nałkowska	61
1. „Dziwna afera z intelektualnym Irzykowskim”	62
2. „Literatura nieoficjalna”	65
3. „Gesty korespondencyjne”	73
4. Krytyk i pisarka	77
5. Epilog	80
„Wybiła godzina kryzysu dyskrecji”. Krytyk o pisarce	83
1. Krytyczne oko recenzenta	87
(„Najzdolniejsza uczennica Żeromskiego” • Krytyka autentyzmu • Punkty zbieżne • „Przemoc wrażenia”)	

2. Komplementy	98
(Narcyza i <i>Hrabia Emil</i> • Pisarka społeczna)	
3. Literatura kobieca i prawo krytyki	108
Obiektywizacja osobistego, personalizacja obiektywnego.	
O stosunku Irzykowskiego do Simmla	117
1. Ku pragmatyzmowi	119
2. Kolekcjonerzy punktów widzenia	125
3. Komplikacja i alienacja	128
4. Polemika	133
5. Dalsze paralele	138
6. Codziennność i czułość	145
Most dystansu. Wobec Feldmana – Żyda (i nie tylko)	
1. Sprawa Feldmana; <i>Brońmy swojego Żyda</i>	159
2. Wnioski i konteksty	177
Papuas merytoryzmu contra Szkoła Szczekających Bocianów.	
Irzykowski wobec futurystów	183
1. Zarzut plagiatorstwa	184
2. Rzeczywistość a myśl	187
3. Nowatorstwo a tradycja	190
4. „Wykupno plagiatu”	192
5. Tendencja i autonomia literatury	193
„Jasność jest fikcją zrobioną z materiału chaosu”.	
Irzykowski przeciwko „niezrozumiałstwu”	195
1. Ustalenia terminologiczne	198
2. „Niezrozumiałość” – czy to tylko defekt sztuki?	200
3. Język i mowa	201
4. Metoda Irzykowskiego	203
5. O co zatem chodzi?	204
6. Kto jest wrogiem?	207
7. „Niezrozumiałość” a zadanie literatury	209
8. Wnioski	213
„Nie rzucaj mi rękawicy, bo będzie ci zimno”. O aforyzmach Irzykowskiego	
1. Irzykowski jako teoretyk aforyzmu	219
2. Irzykowski aforysta	226
3. „Nie rzucaj mi rękawicy, bo będzie ci zimno”	234

Zamiast zakończenia: „Wskrzesić rzeczy i zabić pesymizm”.	
Wiktor Szklowski i Karol Irzykowski w poszukiwaniu realności	239
Bibliografia	257
Nota bibliograficzna	273
Indeks osób	275
Summary. Karol Irzykowski’s Bridges	283